

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 12. 10. 2012 r.

RPO-712862-III/12/LN

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pani
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję, że Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego przedstawił Rzecznikowi Praw Obywatelskich problem różnicowania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć tych nauczycieli określa na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.) organ prowadzący szkołę lub placówkę (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 21 marca 2012 r., sygn. akt III P2P 2/12, LEX nr 1124777).

Związek Nauczycielstwa Polskiego od kilku miesięcy prowadzi monitoring uchwał podejmowanych w tym zakresie. W ocenie Związku analiza treści tych uchwał wskazuje, że dla wielu jednostek samorządu terytorialnego jedynym sposobem zwiększenia wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w związku z realizacją pakietu rozporządzeń wydanych przez resort edukacji o udzielaniu i organizacji pomocy psychologicznej, jest zwiększenie w ramach obecnego wynagrodzenia tygodniowego obowiązkowego czasu pracy zatrudnionych nauczycieli psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych. Gminy nie zwiększając zatrudnienia w celu zwiększenia poziomu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, dokonują tego kosztem znacznego zwiększenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć zatrudnionych nauczycieli psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych. W wielu przypadkach zwiększenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nastąpiło z 20 godzin do 30, 33, 35, 38, a nawet 40 godzin w tygodniu. W sytuacji, w której tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony jest na wysokim poziomie, zdaniem Związku istnieje ryzyko, że po uwzględnieniu pozostałych elementów składowych 40 - godzinnego tygodnia pracy czas pracy nauczyciela przekroczy dopuszczalną ustawową tygodniową normę pracy, wynoszącą 40 godzin.

W ocenie Rzecznika nie budzi żadnych wątpliwości, że upoważnienie oparte o art. 94 Konstytucji RP, stanowiące podstawę do samodzielnego uregulowania przez organ samorządu terytorialnego stosunków prawnych, daje temu organowi większą swobodę regulacyjną niż art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Uwzględniając konstytucyjne standardy demokratycznego państwa prawnego nie może to jednak oznaczać, że konstrukcja ustawowego upoważnienia daje całkowitą dowolność w regulowaniu materii dotyczącej praw jednostki, w tym przypadku materii czasu pracy.

Z art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela wynika, że organ prowadzący szkołę lub placówkę określa tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli szkół niewymienionych w ust. 3, nauczycieli szkół, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt la, nauczycieli prowadzących kształcenie w formie zaocznej, nauczycieli kolegiów służb społecznych, nauczycieli kształcenia na odległość, nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym wymiarze godzin, pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych prowadzących zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych oraz zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość. Powołany art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela wskazuje więc podmiot uprawniony do określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Wskazuje też kategorie podmiotów, dla których takie określenie następuje. Art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela nie określa natomiast, jakimi kryteriami powinien kierować się organ prowadzący szkołę regulując materię tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. W rezultacie organ ten może w sposób dość dowolny wprowadzać regulacje prawne w tym zakresie, jego władztwo regulacyjne ogranicza bowiem wyłącznie art. 42 ust. 1 Karty Nauczyciela.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie, zwłaszcza zaś w zakresie tego, czy art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela nie powinien zostać uzupełniony o postanowienia określające kryteria, którymi powinien kierować się organ prowadzący szkołę określając tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć.

Z przeżyciem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich